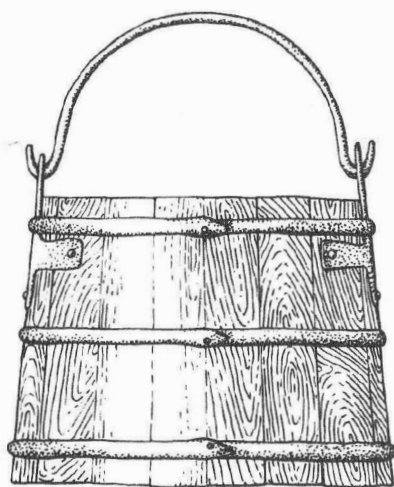

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1984

BRNO 1987

PRVNÍ SEZÓNA PŘEDSTIHOVÉHO VÝZKUMU STŘEDOVĚKÉHO HRADU V LELEKOVICÍCH

/okr. Brno-venkov/

Josef Unger, AÚ ČSAV Brno

Výzkum v roce 1984 navázal na zjišťovací akce z let 1979 a 1980, kdy M. Culek zjistil přesnou lokalizaci lelekovického hradu. Pod vedením dr. B. Novotného, CSc. zde bylo tehdy vyhloubeno několik sond, na jejichž základě bylo možno konstatovat, že na parcele 81/4 západně od kostela v Lelekovicích jsou dochovány základy hradu, uváděného v písemných pramenech 14. stol., a že při archeologickém výzkumu je možno počítat s poměrně bohatými nálezy. Situace v blízkosti pozdněrománského kostela naznačuje možnost řešení otázek souvisejících s eventuální existencí feudálního sídla již před polovinou 13. stol. Předstihový výzkum r. 1984 se uskutečnil vzhledem k plánovanému budování urnového háje v místech středověkého hradu. Lokalitu předem zaměřili pracovníci katedry geodézie FAST VUT v Brně. Výkopové práce byly zahájeny 6. října a trvaly do 15. prosince. Většinou se pracovalo se studenty v dobách pracovního volna. Výzkum se soustředil na odkryv menší plochy ve východní části naleziště, kde byl zachycen povrch nádvoří se zbytky chlebové pece, přistavěné k budově hradu. Podařilo se odkrýt i část suterénu hradních budov se zřícenými a žárem popraskanými kamenickými články. Nálezy, především keramiku, je možno datovat do 14. stol.

Erste Saison der Vorsprungsgrabung der mittelalterlichen Burg in Lelekovice /Bez. Brno-venkov/. Man hat Überreste eines Brotbackofens und einen Teil des Untergeschosses des Burgpalastes entdeckt. Die Funde, vor allem Keramik, sind in das 14. Jahrhundert datiert.

SLEDOVÁNÍ VÝKOPU U STŘEDOVĚKÝCH HRADEB V BRNĚ /okr. Brno-město/

Josef Unger, AÚ ČSAV Brno

Během roku 1984 byly sledovány výkopové práce v místech stavby strojovny VZT k Typosu na severovýchodním okraji středověkého městského jádra. Rozborem situace se prokázalo, že v těchto místech může být objeven středověký příkop, vnější zeď hradeb a případné změny v budování opevnění. Po snížení terénu o 3,5 m do úrovně n.v. 217,5 m se zjistilo, že výkop protal různé suťové násypy s keramikou 18. a 19. stol. Na několika místech byl v úrovni 217,50 m nv. stanoven původní povrch terénu před úpravami. Povrch tvořila černozemní vrstva hlíny mocná 0,3 m nasedající na sprašové podloží. U zdi budovy Typosu byl objeven základ polovalcové věžice mající na půdorysu přibližně tvar úseče kruhu o délce tětiny 6,6 m a výšce 4 m. Zbudována byla z lomového kamene červené barvy kladeného na maltu. Ve vzdálenosti 14 m od budovy Typosu, což je šířka parkánu, jsme zachytili i vnitřní okraj městského příkopu. Objevenou situaci je možno velmi dobře konfrontovat s vyobrazeními městských hradeb v těchto místech¹.

Poznámka:

1 F. Šujan, Dějepis Brna, Brno 1928, obr. 12.

Verfolgung der Aushubarbeiten bei den mittelalterlichen Stadtmauern in Brno /Bez. Brno-město/. Am nordöstlichen Rand des Stadtkernes wurden Überreste mittelalterlicher Stadtmauern mit einem halbzylinderförmigen Türmchen entdeckt. Hinter einem 14 m breiten Zwinger hat man den Rand eines Grabens festgestellt.

ZÁCHRANNÉ VÝZKUMY V BRNĚ V ROCE 1984 /okr. Brno-město/

Rudolf Procházka, AÚ ČSAV Brno

I v r. 1984 sestávala terénní činnost na území historického jádra a jeho nejbližšího okolí výhradně ze záchranných akcí na plochách, kde probíhaly stavební práce. Výzkum největšího rozsahu se uskutečnil na Dominikánské ul. č. 11/13,15 v souvislosti s rekonstrukcí tzv. Velkého Špalíčku, dva menší na ploše stavby podchodu před budovou Hlavního nádraží /Josefská, nám. Československá armády/, další pak u příležitosti oprav vnějšího hradebního pásma Špilberku /Hlídka/, výstavby veřejného osvětlení /nám. 25. února/, sanace podzemí /Starobrněnská/, statického zajištění budov /nám. 25. února/ a hloubení inženýrských sítí /Josefská/.

1. Dominikánská ul. 11/13,15.

Nutno konstatovat, že nároky předem dohodnutého předstihového výzkumu se zde jen ve velmi omezené míře podařilo sladit s technicko-organizačními možnostmi a ochotou dodavatele /Ingstav Brno, n.p./. Pouze na malé části plochy domu č. 15 bylo možné provádět odkryv před zahájením zemních prací. V různém rozsahu bylo sérií krátkodobých akcí od dubna do prosince zkoumáno a dokumentováno 28 objektů ze 13. - 16.

stol.

V severovýchodní části domu č. 15, z něhož po demolici zůstaly jen úseky obvodových zdí převážně při uliční čáře, se podařilo na úzkém nepodsklepeném pásu terénu proniknout až bezmála ke komunikaci a získat tak alespoň dílčí poznatky o vývoji domové zástavby. Bohužel starší nadzemní architektura, předcházející nynějšímu objektu, byla zcela mimo dosah výzkumu - vzala za své při barokní přestavbě mj. i v důsledku nedostatku krycích vrstev navážkového či sídlištního rázu. V čele parcely byl zjištěn pouze zbytek mělce do spraše zahloubeného objektu nejspíše ze 13. stol. /č. 40/. Hluběji, 4,5 m od uliční čáry, byla prozkoumána část zemnice zaniklé nejspíše ve 2. pol. 13. stol. /č. 29/. Ještě dále na ni navazoval rozměrný objekt č. 8, zapuštěný nejméně ve dvou úrovních do sprašového podloží a vyplněný závalcem vyplněné mazanice promísené cihlami, prejzy, dlaždicemi a fragmenty kuchyňské hrnčiny. S největší pravděpodobností šlo o suterénní část umístěnou v týlu měšťánského domu. Obdobný objekt /č. 9/ byl v obdobné pozici doložen katastrofou zmiňovanou k r. 1356 v městských berních knihách. Ne zcela jasný je vztah uvedeného suterénu k lochu /č. 38/, který byl vytesán podstatně hlouběji do spraše pod přední částí předpokládaného domu. Byl vyplněn horizontálně vrstveným zásepem, záměrně provedeným podle mincovních nálezů na sklonku 14. stol. Ač některé zjištění dovolují uvažovat o jeho spojení s objektem č. 8, musel mít vzhledem k absenci požárové destrukce ještě jiný vstup. Jižně právě popsaných relikvů byl zachycen zahloubený objekt č. 35 z doby před pol. 13. stol. V týlu parcely byla dále zkoumána zemnice objevená již r. 1983 /č. 15 a / a dokumentovaný další profil z téhož období /č. 20/. Ostatní objekty zkoumané r. 1984 v někdejší nádvořní části dvojice středověkých areálů lze bez výjimky interpretovat jako odpadní jámy. Jediná náleží ještě první polovině 13. stol., dalších 10 lze zařadit do 2. pol. 13. - 1. pol. 15. stol., pouze jedinou do 2. pol. 15. - poč. 16. stol.

Na nádvořní ploše domů č. 11/13 /rovněž původně dvě středověké areály/ bylo při tezbě zeminy zachyceno dalších šest jámek pocházejících rovněž převážně z 2. pol. 13. - pol. 15. stol., dvě lze datovat do 2. pol. 15. - pol. 16. stol. Zkoumané jámy lze stručně charakterizovat jako velmi hluboké /až kolem 10 m / šachtovité útvary většinou kruhovitých, řidčeji pravoúhlých či nepravidelného podoby, s téměř rovným dnem. K našemu překvapení nebyvaly vydráženy, jejich budovatelé spoléhali na pevnost sprašových stěn. V jihovýchodní části plochy domu č. 15 se odpadní objekty v horním úseku slévaly prakticky v jediný; výzkum této kumulace bude dokončen r. 1985.

Odkryté objekty, zvláště pak jámy, poskytly velké množství nálezů, mezi nimiž výrazně dominuje keramika. Její soubory umožňují sledovat vývoj brněnské hrnčířské produkce 1. pol. 13. - pol. 16. stol. V nejstarších celcích převažuje pozdně hradištní, tuhová keramika doprovázená ojedinělými fragmenty redukčního zboží s obsahem slídy. Zatím nečetné jsou soubory smíšeného charakteru s výraznějším zastoupením pokročilejší složky. V nečetněji zastoupených celcích vrcholně středověké hrnčiny 2. pol. 13. - 1. pol. 15. stol. naprosto převládá slídnatá, černě zbarvené zboží reprezentované různorodým sortimentem nádob /hrnce, hrnky s uchem, džbány, mísy, pokličky, nálevky apod./ V menším počtu se souběžně setkáváme s dalšími materiálovými skupinami, z nichž vedle glazované keramiky zaujme především vyspělá hrnčina z jemné, na lomu bělošedé hmoty a černého, kovově lesklého povrchu. V rámci technické keramiky jsme zaznamenali dva základní typy cihel, prejzy, dlaždice a tyglíkové kachle.

V pozdně gotických souborech početně narůstá glazovaná složka při stále převaze slídnaté hrnčiny, objevují se starší varianty brněnských pohárů i první komorové kachle. Dosud vcelku vzácně se vyskytly fragmenty skleněných nádob.

Kovářskou produkci ze sklonku 14. stol., zaznamenanou ve sledovaném prostoru i v písemných pramelech, reprezentuje hromada strusky na povrchu kumulace jámek v areálu domu č. 15 a vrstva zlomků výrobků a krust v zásepě lochu /č. 38/. Vyjma keramiky se zatím slabě projevuje v nálezovém sortimentu horizont 1. pol. 13. stol.

2. Josefská ul.

a/ V prostoru výstavby výstupu byl v červenci 1984 dokumentován rozměrný profil v úseku odstraněné středověké hradby. Půdní vrstva na povrchu nejmladší spraše nesla jednak nálezy podolské kultury, jednak ze 13. stol. Mezi posledně uvedenými překvapil výskyt četných útržků kůží, které se obvykle v brněnských sídlištních vrstvách špatně zachovávají. Mohutné nadložní souvrství z 13. - 20. stol., na brněnské poměry v mimořádné síle až 6 m, vzniklo vyrovnáváním svážného terénu při stavbě fortifikace, která byla jen mělce zapuštěna do půdní vrstvy těsně nad povrch spraše. Výlitky malty ještě do úrovně vrstev ze 13. stol. se zdají rámcově potvrzovat údaje písemných pramenů o budování kamenného opevnění. Přímo do spraše pak byly zahloubeny tři objekty, z nichž dva byly s největší pravděpodobností pravěké.

b/ Výkopem pro vodovod před budovou n.p. Pozemní stavby Brno byly v listopadu porušeny dva podolské objekty, zahloubené do spraše. Na rozdíl od situace v severnější části ulice, sledované r. 1983, neobsahoval zde bazální půdní horizont téměř žádné středověké nálezy.

3. Nám. 25. února.

a/ Výkopem pro elektrické osvětlení západní části vnitřní plochy náměstí byl v prosinci zachycen v hloubce 40-70 cm pod dnešní úrovní požárem zničený středověký objekt mělce zaříznutý do tmavé půdní vrstvy. Nečetné nálezy z mazanice destrukce nevylučují shodné časové zařazení s obdobným zánikovým horizontem zjištěným v blízké Dominikánské ulici, tedy do 14. stol.

b/ Stavební sondou k základům severní obvodové zdi domu č. 9, provedenou v jeho přízemní místnosti, byl porušen těsně pod dřevěnou podlahou objekt sahající do hloubky 3 m od dnešního povrchu. Zásepové vrstvy lze rámcově datovat do 14. stol. S největší pravděpodobností jde o starší fázi podsklepení domu, tedy po-

dle vrstvy mazanícové drtě snad ještě dřevohlinité konstrukce. Utvar bude dále sledován v následujícím roce, kdy má být zmíněná sonda podstatně rozšířena.

4. Starobrněnská ul.

Při snižování sprašové podlahy sklepní místnosti domu č. 20 byl dělníky v listopadu zachycen kanálový trativod procházející cihlovým portálkem pod obvodovým zdívkem pod komunikací. Obsahoval soubor keramiky ze 16. stol.

5. Nám. Československé armády.

V těsné blízkosti vestibulu Hlavního nádraží bylo při těžbě zeminy zničeno velké množství lidských koster. Teprve dodatečně zde byl v březnu dokumentován profil jižní stěny výkopu ve výši 5 m. V úrovni cca 3 m pod dnešním terénem byl zjištěn povrch zde mimořádně mocného půdního horizontu /až 1,5 m/ s nálezy středověké a podolské keramiky. Do této vrstvy byly mělce a nestejněměrně zapuštěny hrobové jámy, některé se zbytky rakví. V dokumentovaném úseku bylo registrováno 6 přetátných koster, orientovaných ve směru Z-V. Pohřebiště bude sledováno ještě v r. 1986, kdy má být pod budovou nádraží ražen podchod. Snad jde o pozůstatky židovského hřbitova, jež se uvádí ve 14. - pol. 15. stol.

6. Hlídka.

V souvislosti s rekonstrukcí vnějšího pevnostního pásma Špilberku bylo v listopadu prohlédnuto 6 zjišťovacích stavebních sond položených u severní plenty hradební spojnice městské fortifikace. Závažné nálezy poskytla sonda č. 2, kterou bylo zachyceno středověké osídlení z 13. - poč. 14. stol. ve dvou horizontech v hloubce 1 m pod dnešním povrchem. Starší fázi reprezentovala šedohnědá hlinitá vrstva s nálezy z doby před pol. 13. stol. Byla převrstvena mazanícovým závalem s četnou keramikou nejpozději z 1. pol. 14. stol. Zdá se, že zde na velké terase na západním svahu Špilberka stál obytný objekt, po požáru již neobnovený.

Šedavá vrstva se sporadickými nálezy středověké keramiky byla zjištěna i dále západním směrem v sondách 3 a 4, avšak požárový horizont zde chyběl.

Rettungsgrabungen in Brno im Jahre 1984 / Bez. Brno-město/. Auch im Jahre 1984 bestand die Terraintätigkeit im Gebiet des historischen Kernes und in seiner nächsten Umgebung ausschließlich aus Rettungsaktionen auf Flächen, wo Bauarbeiten verliefen.

1. Dominikánská Gasse 11/14, 15, 17.

In verschiedenen Umfange wurden hier von April bis Dezember 26 Objekte aus dem 13. - 16. Jahrhundert untersucht. Im nordöstlichen Teil des Hauses Nr. 15, zum Grossteil beseitigt, gelang es fast bis zu der Kommunikation vorzudringen und Teilerkenntnisse über die Entwicklung der Hausverbauung zu gewinnen. An der Spitze der Parzelle hat man Überreste eines seicht eingetieften Objektes, vermutlich aus dem 13. Jahrhundert, festgestellt, tiefer dann Erdhütten aus demselben Zeitabschnitt. Noch weiter in das Innere der Parzelle wurde ein ausgedehnter Souterrainraum erfasst, von einer Lehmewurf-Branddestruktion verschüttet. Er war vermutlich der Bestandteil eines Bürgerhauses, das offenbar im Jahre 1356 abbrannte, als hier der Brand im städtischen Steuerbuch belégt wird. Zu dem Haus gehörte auch ein Kellerraum, das am Ende des 14. Jahrhunderts wüstete. Im Hinterland der Parzellen der Häuser Nr. 15 und 17 wurden teilweise weitere zwei Erdhütten aus dem 13. Jahrhundert untersucht und dokumentiert, ein weiteres eingetieftes Objekt befand sich ungefähr in der Mitte des Hauses Nr. 15.

In den Hofteilen der einstigen mittelalterlichen Area an der Stelle der heutigen Häuser Nr. 11/13, 15, 17 wurden 19 Abfallgruben untersucht, von denen der Grossteil in den Zeitabschnitt der 2. Hälfte des 13. - 1. Hälfte des 15. Jahrhunderts angehörte, die älteste in die 1. Hälfte des 13. Jahrhunderts, die jüngste in die 1. Hälfte des 16. Jahrhunderts. Es handelte sich um schachtförmige, bis an 10 m tiefe Objekte ohne Ausschalung, meistens von kreisförmigem Grundriss. Sie gewährten auch die absolute Mehrzahl an Funden, überwiegend Keramik.

Auf der Parzelle des Hauses Nr. 15 war durch eine Anhäufung von Abfällen auf der Oberfläche der Kumulation von Abfallgruben und durch eine analoge Aufschüttungsschicht im Keller eine Schmiedeproduktion aus der Neige des 14. Jahrhunderts belegt.

2. Josefská Gasse.

a/ Im Bereich des Aufbaues der Unterführung vor dem Hauptbahnhof wurde im Juli ein umfangreiches Profil in der Zone der beseitigten mittelalterlichen Stadtmauer dokumentiert. Die für Brünnner Verhältnisse ausserordentlich mächtige Schichtenfolge enthielt Siedlungsschichten und Objekte einerseits mittelalterliche, andererseits der Podoler Kultur angehörend. Die stratigraphische Position der steinernen Befestigung widerspricht nicht der Datierung ihres Aufbaues im 13. Jahrhundert, wie aufgrund der schriftlichen Quellen vorausgesetzt wird.

b/ Beim Aushub für die Wasserleitung wurden in nächster Nähe, im November, zwei Podoler Objekte gestört, deren Profile dokumentiert worden waren.

3. Náměstí 25. února /Platz des 25. Februars/.

a/ Beim Aushub für die elektrische Beleuchtung hat man im Dezember, im westlichen Teil des Platzes, ein durch Brand vernichtetes holzerdiges Objekt, vermutlich aus dem 14. Jahrhundert, erfasst.

b/ Im Aushub der Bausonde für die Fundamente der nördlichen Umfangsmauer des Hauses Nr. 9 wurde ein umfangreicher Souterrainraum festgestellt, der noch im 14. Jahrhundert verschüttet worden war.

4. Starobrněnská Gasse.

Bei der Abnahme des Lössfußbodens des Kellerraumes im Hause Nr. 20 haben Arbeiter, im November eine Wasserabzugsleitung erfasst, die durch ein Ziegelportal unter dem Umfangsgemäuer, unter der Kommu-

nikation, verlief. Sie enthielt einen Keramikkomplex aus dem 16. Jahrhundert.

5. Náměstí Československé armády /Platz der Tchechoslowakischen Armee/.

Bei Terrainarbeiten vor dem Vestibul des Hauptbahnhofes wurden Skelettgräber zerstört, worauf hier im März eine Rettungsgrabung durchgeführt worden war. Man hat das Profil der Südwand des Aushubes mit sechs gestörten Skeletten dokumentiert, die in den Bodenhorizont mit Keramikfunden einerseits der Podoler, andererseits der mittelalterlichen Kultur, eingelassen waren. Das festgestellte Gräberfeld kann man wahrscheinlich mit dem mittelalterlichen Judenfriedhof in Zusammenhang bringen.

6. Hlídka.

Im Zusammenhang mit der Rekonstruktion der äusseren Befestigungszone der Burg Spielberg wurden im November sechs Bausonden untersucht, die bei der nördlichen Blende der Wallverbindung zur städtischen Fortifikation angelegt waren. In Sonde Nr. 2 hat man eine mittelalterliche Besiedlung aus dem 13. - Beginn des 14. Jahrhunderts festgestellt, deren jüngere Phase durch Brand gewüstet worden war.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ KE STŘEDOVĚKÉMU OSÍDLĚNÍ UHERSKÉHO BRODU /okr. Uherské Hradiště/

Rudolf Procházka, AÚ ČSAV Brno

V rámci pracovní návštěvy v muzeu J. A. Komenského v Uherském Brodě 2.8.1984 byly sledovány zemní práce v historickém jádru města. Ve výkopu pro geologickou sondáž v nárožní parcele při ul. Bratří Lužů a Tkalcovské byla zjištěna zemnice zahloubená 2,10 m od úrovně dnešního terénu. Výplň tvořila v horní části hnědá hlína promíšená zlomky mazanice, při jilovitém dně pak souvislý mazanícový zával s keramikou 13./14. stol.

Ve výkopu u objektu vodojemu na Hradním nám. v severní části jádra byla pod navážkou o mocnosti až 1,2 m konstatována vrstva stavební destrukce o mocnosti 0,40 m ležící na horizontu s pozdně středověkou keramikou v síle až 1,2 m. Také v rozsáhlém terasovitém zářezu v severní části staveniště kulturního domu při ul. Přemysla Otakara II. byla pozorována těsně pod dnešním povrchem vrstva s keramikou 15./16. stol., spočínající na podložní jilovité hlíně v hloubce 0,9 m.

Weitere Feststellungen zur mittelalterlichen Besiedlung von Uherský Brod /Bez. Uherské Hradiště/. Im August 1984 wurden die Erdarbeiten im historischen Stadtkern verfolgt. In den Aushuben an der Ecke der Gassen Bratří Lužů und Tkalcovská hat man Erdhütten mit Keramik aus dem 13./14. Jahrhundert, beim Wasserreservoir, auf dem Hradní Platz, die Schicht einer Baudestruktion festgestellt, die auf dem Horizont mit später mittelalterlicher Keramik ruht. Auch im nördlichen Teile des Kulturhausbauplatzes bei der Přemysla Otakara II. Gasse war knapp unter der heutigen Oberfläche eine Schicht mit Keramik aus dem 15./16. Jahrhundert beobachtet worden, die direkt auf dem Liegenden ruht.

PRŮZKUMNÉ PRÁCE NA STÁTním HRADĚ V BOSKOVICÍCH V R. 1984 /okr. Blansko/

Lubomír Konečný, KSSPPOP Brno, Rudolf Procházka, AÚ ČSAV Brno

V souvislosti se stavebními úpravami a konzervací hradní zříceniny provádí KSSPPOP v Brně stavebně-historický průzkum doplňující a korigující výsledky analýzy provedené pražským střediskem SÚRPMO v r. 1972.

Bezvěžové hradní jádro s plášťovou zdí mělo obvodovou zástavbu na východní a jižní straně, snad již s krátkým parkánem v severní, vstupní partii. Zřejmě až po r. 1458 došlo k výstavbě vnějšího parkánu a v jagellonském období pak i k prodloužení vnitřního parkánu podél západního obvodu jádra. V severovýchodní části mezi vnitřním a vnějším parkánem byla zjištěna dosud neznámá gotická a renesanční zástavba zahrnující pravděpodobně i substrukci polygonální bašty, jakož i velké budovy se suterénem zaklenutým mohutnou valencou klenbou. Rovněž byl odkryt renesanční nástupní peron do vnitřního hradu.

Ve vnitřním parkánu na západní straně byl proveden řez zášypovým souvrstvím, obsahujícím zde zatím nejstarší, převážně keramické nálezy datovatelné do 2. pol. 14. stol. Podoba staršího hradu, pobořeného r. 1389, zůstává nadále nejasná.

Untersuchungen auf der staatlichen Burg in Boskovice im Jahre 1984 /Bez. Blansko/. Im Zusammenhang mit Bauherrichtungen der Burg führt das Amt für Denkmalpflege /KSSPPOP/ in Brno eine baulich-historische Untersuchung durch. Im Raume zwischen dem inneren und äusseren Zwin - ger hat man eine bisher unbekannte gotische und renaissancezeitliche Verbauung festgestellt, ferner wurde ein renaissancezeitliches Antrittsplateau in das Innere der Burg abgedeckt. Die Aufschüttungsschichten - folge des inneren Zwingers auf der Westseite der Burg, gewährte die bisher älteste Keramik, in die 2. Hälfte des 14. Jahrhunderts datierbar. Die Gestaltung der älteren Burg, im Jahre 1389 zerstört, bleibt weiterhin unklar.

PŘEHLED VÝZKUMU 1984

Vydává : Archeologický ústav ČSAV, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor: akademik Josef Poulík
Redaktoři: Dr. Z. Himmelová, Dr. J. Stuchlíková, Dr. J. Unger
Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby: A. Krechlerová, P. Šindelář, B. Klíma, M. Plaček, J. Svoboda
Na titulním listě: rekonstrukce vědérka ze slovanského hradiska Břeclav-Pohansko
Tisk: VH 103 ZO Svazarmu Brno
Evidenční číslo: ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis: 450 kusů - neprodejné